

Lovlig reptilhold?

En vurdering av Representantforslag 85 S (2017–2018) fra Norges Zoohandlers Bransjeforening (NZB)

Stortingsrepresentantene Steinar Reiten, Tore Storehaug og Olaug V. Bollestad har reist representantforslag om gjeninnføring av forbudet mot 19 reptilarter i Norge. Da dette direkte angår våre medlemmers næringsvirksomhet og våre kunders fritidsinteresser ber vi dere om å lese gjennom følgende før dere tar stilling til forslaget.

Hvem er vi?

Tillatelse eller forbud mot reptilhold kan, i seg selv, oppfattes som en bagatell, men det har menneskelige og næringsmessige konsekvenser. Zoobransjen i Norge omfatter anslagsvis 230-250 små og mellomstore bedrifter med til sammen 2.000+ arbeidsplasser og en omsetning på mer enn 2 milliarder kroner pr. år. NZB er anerkjent av offentlige myndigheter, spesifikt Miljødirektoratet og Mattilsynet, som representanter for en ansvarlig næring som har fått det indirekte ansvaret for å sikre et godt og ansvarlig reptilhold i Norge.

Siden reptilholdet ble lovlig den 15. august har 50 % av norske zoobutikker begynt å selge reptiler. 80-90 % av alle butikkene oppgir at de selger utstyr og fôr til reptiler.

NZB har derfor, siden forskriftsendringen ble bekjentgjort i mai 2017 investert mye tid og penger i å avholde kurs, utarbeide skriftlig informasjonsmateriale, besøke zoobutikker og veilede omkring handel med reptiler.

Fra NZBs reptilseminar 12.-13. august 2017, hvor 210 zoohandlere ble oppdatert på den aller nyeste kunnskapen om reptilhold, dyrevelferd og dyrehelse. Foto: Svein A. Fosså.

Reptiler er ikke dyr man kjæler med, men i likhet med f.eks. akvariefisk gir de både glede og lærdom til dyreholderen. Foto av kranset gekko: Kathrin Glaw.

Hvorfor reptilhold?

Reptilhold er en del av et moderne hobbydyrhold som engasjerer titusener av nordmenn; barn, unge, voksne og gamle. I likhet med hold av f.eks. akvariefisker, insekter og mange andre smådyr er dette dyrehold hvor det er selve dyret og dets biologi som står i fokus. Dyreholderen er i mye større grad opptatt av dyret i seg selv, heller enn hva dyret kan gi av tilbakemeldinger gjennom kontakt med eieren. Der skiller dette dyreholdet seg fra mye av holdet av f.eks. hund og katt, og det kan derfor være vanskelig å forstå for mennesker som tror at man må kose med ethvert dyr for at det skal gi glede.

Likevel gir hold av reptiler, fisk og andre dyr som ikke anses som kjæleobjekter, både glede og lærdom til dyreholderen. Ofte mye mer enn om man betrakter dyr i en mer menneskesentrert sammenheng. Dette er dyrehold som utgjør et betydelig og oppdragende samfunns-gode, og som bygger forståelse for biologi og natur, så vel som interesse for naturvern og empati overfor både dyr og mennesker.

Sykepleiestudenten Lydia Cathrine Emberland (29) fra Lier, her sammen med barna Felix (3) og India (8), er veldig nær å være den typiske norske reptilholderen. Foto: Svein A. Fosså.

Norske reptilholdere er helt alminnelige mennesker i alle aldre. En undersøkelse¹ som NZB nylig gjennomførte indikerer at den typiske reptilholderen i Norge er en 32 år gammel kvinne med utdanning fra videregående skole eller høyere.

Mer enn 90 % av reptilholderne har også interesse for andre dyr, og godt over halvparten holder hund og/eller katt. De oppgir at det er reptilenes fascinerende og interessante biologi, atferd, fysiologi og/eller levevis som tiltaler dem. Mange reptileiere oppgir også at de legger vekt på at reptilene krever mindre stell og oppmerksomhet enn mange andre dyr, og at det derfor er lettere å gi dem dyrevelferdsmessig korrekt pleie i en travel hverdag.

Fagmiljøenes holdning til reptilhold

Representantforslaget legger vekt på at (sitat) *"Fagmiljøer som Folkehelseinstituttet og Veterinærinstituttet frarådet ... legaliseringen i sine høringssvar til forskriftsendringen"*.

¹ Fosså, S. A. (2017). Hvem er de norske reptilholderne? *PetScandinavia*. 17(4): 16-19 <http://www.nzb.no/wp-content/uploads/2017/12/PS-2017-4-reptilholdere.pdf>

² Høringssammenstilling fra Mattilsynet. <http://www.nzb.no/wp-content/uploads/2017/07/MT-horingssammenstilling.pdf>

³ Tilråding fra Miljødirektoratet. <http://www.nzb.no/wp-content/uploads/2017/07/MD-tilrading.pdf>

⁴ Risikovurdering - Dyrevelferd ved hold av visse arter som familie- og hobbydyr, 2011, 124 sider -

Det er helt korrekt at begge disse to instansene i sine høringsuttalelser til hhv. Mattilsynet (ref. 2015/199171) og Miljødirektoratet (ref. 2014/7968) frarådet legaliseringen, men det er da viktig å merke seg at det kom inn hhv. 115 og 22 høringsuttalelser i de to sakene, hvor flertallet var positive til en forskriftsendring. Både Mattilsynet og Miljødirektoratet anbefalte, på bakgrunn av en samlet vurdering av innkomne uttalelser, at man åpnet for reptilhold. Se Mattilsynets høringssammenstilling fra mai 2016² og Miljødirektoratets tilråding fra desember 2016³.

Man må også ta hensyn til at det er utarbeidet omfattende faglige rapporter både av Vitenskapskomiteen for Mattrygghet⁴ og Norsk institutt for naturforskning⁵. Begge disse konkluderte med anbefaling av å åpne for hold av reptilene som nå er tillatt.

Knappt noe annet dyrehold i Norge har vært gjenstand for en så nitid granskning og utredning, i form av tunge rapporter fra VKM og NINA, så vel som to høringsrunder i Mattilsynet og Miljødirektoratet.

Det er også verdt å merke seg at selv om Veterinærinstituttet frarådet legalisering av reptilhold, ble forskriftsendringen støttet av Den norske veterinærforening og av flere selvstendige veterinærer.

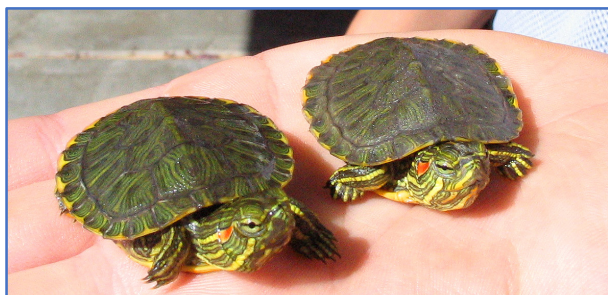
<https://www.vkm.no/risikovurderinger/allevurderinger/vurderingavrisikofordarlegdyrevelferdvedhaldavvissearterreptilerogamfibium.4.a665c1015c865cc85baca38.html>

⁵ Vurdering av risiko for det biologiske mangfoldet ved innførsel og hold av eksotiske reptiler og amfibier i Norge, 2012, 54 sider - <http://www.nina.no/archive/nina/PPPBasePdf/rapport%5C2012%5C820.pdf>

Det finnes knapt noe annet dyrehold i Norge, inklusive i landbruket, som har vært gjenstand for så nitid gransking og utredning av enhver hypotetisk og reell fare knyttet til dyrevelferd, naturvern og helse for dyr og mennesker. Det er skuffende å se at noen politikere likevel forføres av populistiske trender og skremselspropaganda, og så til de grader svelger argumenter som har sin opprinnelse fra organisasjoner som kjemper mot alt dyrehold.

Salmonella og folkehelsen

Likevel er hold av reptiler selvsagt ikke uten problemer. Det ville i tilfellet være den eneste menneskelige aktiviteten hvor det ikke var noen negative sider. I likhet med alle andre former for kontakt med dyr kan man ved omgang med reptiler utsette seg for smitte av zoonotiske sykdommer som, under maksimalt uheldige forhold, kan være farlige for mennesker.

På 1970-tallet ble det i USA solgt anslagsvis 15 millioner slike babyskilpadder årlig. Mange endte opp som leketøy for barn, uten at noen var bevisst på sammenhengen mellom skilpadder og salmonellose. Foto: Wikimedia Commons, Tadpole667.

Representantforslaget viser i den sammenhengen til den velkjente problematikken med salmonellaforekomst hos reptiler. Salmonella fra reptiler er den aller mest omtalte zoonotiske sykdom fra levende dyr overhodet; først og fremst på grunn av masseforekomst av salmonellasmitte fra vannlevende sumpskilpadder til småbarn i USA tidlig på 1970-tallet. På det tidspunktet ble det i USA solgt anslagsvis 15 millioner baby-skilpadder årlig i USA og ingen var bevisst på sammenhengen mellom vannlevende skilpadder og salmonellose. Ettersom sammenhengen ble klar, og de

amerikanske myndighetene innførte tiltak for å opplyse om smittefaren og stoppe salg av skilpadder som var så små at småbarn kunne putte dem i munnen, falt antallet tilfeller kraftig.

En nylig publisert artikkel i tidskriftet *Emerging Infectious Diseases*⁶ antyder at antallet smittetilfeller fra vannlevende skilpadder igjen kan være økende i USA. Over åtte år, fra 2006-2014 ble det påvist 921 tilfeller av skilpadderelatert salmonellamitte i USA, hvorav 156 krevde behandling på sykehus og én 3,5 uker gammel baby døde. Om vi skulle få en like stor tetthet av vannskilpadder i Norge (den vanligste arten i USA og antatt mest smittefarlige, røddøret terrapin, er imidlertid ikke blant de artene som nå har blitt tillatt i Norge), kunne vi, forholdsmessig utfra befolkningsstørrelsen, tenke oss at vi kunne få inntil 15 salmonellasmittetilfeller pr. 8-års periode i Norge, eller <2 pr. år.

Selv slike beskjedne tall er ikke særlig sannsynlige, ettersom forfatterne setter veksten i smittetilfeller i USA i direkte sammenheng med at kunnskapen om smittefaren fra skilpadder er i ferd med å forsvinne i den amerikanske befolkningen. Bare 15 % av de intervjuede pasientene oppga at de var kjent med at reptiler kan være bærere av Salmonella-bakterier. Vi behøver ikke å gå lengre enn til Facebook-grupper hvor reptilhold diskuteres for å fastslå at norske reptilholdere er svært bevisste om smittefaren og hvilke tiltak som er nødvendige for å beskytte seg. Nesten daglig stilles det spørsmål om smittefare, hygienetiltak og risiko for barn, og mange gruppemedlemmer er i stand til å svare både veloverveid og faglig korrekt.

Dessuten er dagens reptilholdere, ikke minst i Norge, svært bevisste på at disse dyrene skal holdes i biotoptilpassede terrarier, hvor temperatur, fuktighet og miljø er tilpasset artens behov. Enhver kontakt med dyrene og deres avføring (som er den viktigste kilden til

⁶ Bosch, S., Tauxe, R., & Behraves, C. (2016). Turtle-Associated Salmonellosis, United States, 2006–2014.

Emerging Infectious Diseases, 22(7), 1149-1155.
<https://dx.doi.org/10.3201/eid2207.150685>.

Dagens reptilholdere er svært bevisste å at dyrene skal holdes i biotoptilpassede terrarier, hvor kontakt med dyrene og deres avføring kun skjer når det er planlagt og tilsiktet. Her et terrarium innredet for kinesisk trekjølskilpadde hos NZB-medlemmet Stavanger Dyrebutikk. Foto: Svein A. Fosså.

smitte) er derfor planlagt i en helt annen grad enn hva det var i 1970-tallets USA hvor mange skilpadder endte opp som leketøy for småbarn.

Zoonoser er heller ikke noe som er unikt for reptiler, selv om reptilholdere nok er langt mer bevisst farene enn hva andre dyreeiere er. Da det treårige CALLISTO-prosjektet⁷ i EU utpekte de 15 mest alvorlige zoonosene knyttet til hobby- og kjæledyr, viste det seg at de aller fleste av disse (13) er knyttet til hund og/eller katt. Bare åtte sykdommer er også knyttet til andre arter, og kun tre (Salmonella, vestnilfeber og Campylobacter) også til reptiler. Se for øvrig sammendrag i Day (2016)⁸.

Da det amerikanske CDC – Centers for Disease Control and Prevention i 2017⁹ publiserte et studium ("case-study") som viste til 66 nye tilfeller (hvorav 23 med sykehusinnleggelse) av salmonellasmitte fra skilpadder til mennesker, publiserte de samtidig et annet studium som viste til 1.120 tilfeller (hvorav 249 sykehusinnleggelser og 1 dødsfall) av salmonellasmitte fra høns holdt som hobbydyr ("Backyard poultry"), og et av 251 tilfeller (79 sykehusinnleggelser og 2 dødsfall) av salmonellasmitte fra papayafrukt importert fra Mexico.

⁷ CALLISTO; Companion Animals multisectorial interprofessional Interdisciplinary Strategic Think tank On zoonoses.

<http://www.callistoproject.eu/joomla/index.php/publications>

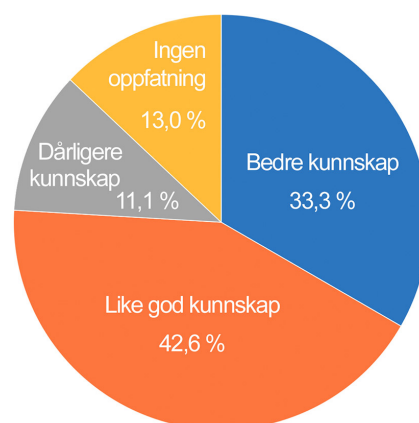
⁸ Day, M.J. (2016): The CALLISTO Project: A Summary. *Journal of Comparative Pathology*, 155(1), Suppl. 1.

Det er altså vår påstand at faren for alvorlig sykdomssmitte fra reptiler er ganske liten, og ikke større enn fra andre dyr vi omgir oss med, og hvor befolkningen dessverre i langt mindre grad er oppmerksom på at det foreligger en smittefare.

Kompetanse og dyrevelferd

Representantforslaget legger videre vekt på den uttalte frykten fra Veterinærinstituttet og Dyrevernalliansen for at reptilene vil lide pga. manglende kompetanse og forståelse for dyrenes behov.

Det er i den sammenheng interessant å se at også svært mange reptilholdere, både på norske reptilgrupper på Facebook og i NZBs undersøkelse som ble referert til ovenfor, fremholder en slik frykt for at andre som skaffer seg reptiler ikke skal være like opptatt av å tilegne seg kunnskaper som de selv er.

På spørsmål om hvordan de oppfatter kunnskapsnivået hos sine reptilkunder, svarte et stort flertall av norske zoohandlere at de vurderer det som like godt eller bedre enn hos de fleste andre dyreeiere.

Da vi stilte våre medlemmer som driver zoobutikker i Norge spørsmålet om hvordan de oppfatter kunnskapsnivået hos reptilkundene svarte 75,9 % at de oppfatter reptilkundenes kunnskaper som bedre eller like gode som hos andre dyreeiere. Dette stemmer rimelig godt

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0021997515000080>

⁹ CDC, List of Selected Outbreak Investigations Linked to Food, Animals, and Other Sources

<https://www.cdc.gov/salmonella/outbreaks.html>

med det faktum at de fleste som skaffer seg reptiler gjør det utfra en interesse for dyret og dyrearten, snarere enn pga. noe ønske om å ha noe å kose med.

Våre medlemmer har også rapportert om et massivt oppsving i salget av avansert reptilutstyr siden holdet ble lovlig, og kundene ber om grundig veiledning omkring temaer som UV-innhold i lysspekteret i lamper, hvordan oppnå og måle korrekt luftfuktighet og temperatur, og hvordan føre artsriktig.

NZB har også nedlagt et betydelig arbeid for å sikre at kompetansen både hos salgsstedene og hos kundene blir best mulig. Før forskriftsendringen trådte i kraft avholdt vi et todagers fagseminar om hold og salg av reptiler, med norske og utenlandske foredragsholdere, hvor vi hadde fullt hus med 210 deltakere. Et nytt kurs er planlagt for våren. Vi har videre utarbeidet pleieveiledninger for alle de vanligste artene i butikk salg (og de øvrige er straks ferdige). Første trykte opplag av pleieveiledningene var på 92.500 eksemplarer. Dessuten ligger de fritt tilgjengelig på våre nettsider¹⁰.

NZBs første tolv pleieveiledninger for reptiler er trykket i et førsteopplag på til sammen 92.500 eksemplarer. Ytterligere veiledninger er under utarbeidelse.

Hobbyreptilholdernes interesseorganisasjon Norsk Herpetologisk Forening (NHF) har også utarbeidet mengder med veiledningsmateriale som ligger tilgjengelig på deres hjemmesider¹¹.

Norske zoobutikker har siden forskriftsendringen ble kunnngjort investert til sammen mellom kr 7,2 og 8,7 millioner i reptilkompetanse og salgsanlegg for reptiler. Foto fra NZB-medlem Pets Liertoppen: Kathrin Glaw.

En undersøkelse blant våre medlemmer, utført i desember 2017, viser også at norske zoo-butikker hittil har investert til sammen kr 7,2-8,7 millioner i å tilegne seg og sine ansatte kompetanse hhv. i å bygge tilpassede salgsanlegg for levende reptiler i butikkene. Butikker som selger levende reptiler har i snitt investert kr 14.500 i kompetansebygging og kr 37.800 i salgsanlegg for dyr. Butikker som ikke selv selger reptiler har i snitt investert kr 7.300 i kompetanse, for bedre å kunne veilede på salg av fôr og utstyr.

NZB har selv investert omkring kr 500.000 i å utvikle reptilkompetanse, gi opplæring, utarbeide informasjonsmateriale og foreta besøk og veiledning i butikker siden forskriftsendringen ble bekjentgjort i mai 2017.

Vi arbeider nå også med å skaffe oss en bedre oversikt over kompetansen på reptiler hos norske veterinærer, for å kunne gi våre medlemmer råd også på dette området. Det virker som om flertallet av norske smådyrs-veterinærer er svært positive til å undersøke og behandle reptiler, og at de vet hvor de kan hente spesialkompetanse i de tilfeller hvor de selv er usikre. Selv om dette er et nytt fagområde for mange veterinærer har vi i Norge også flere som har både formell kompetanse på reptilmedisin og lang erfaring i å behandle denne dyregruppen. Fremfor alt

¹⁰ Pleieveiledninger fra NZB. <http://www.nzb.no/terrarium/>

¹¹ Norsk Herpetologisk Forening. <http://herpetologisk.org>

viser erfaring fra reptilfora på internettet at dyreholderne nå er svært raske til å søke veterinærhjelp når de opplever problemer med sine dyr.

Vi føler oss trygge på at reptilvelferden er godt ivaretatt gjennom zoobransjen og hos flertallet av reptilholdere i Norge. Ingenting tyder på at det skulle være mer problemer i dette dyreholdet enn i annet privat eller kommersielt dyrehold i Norge.

Det er også totalt feil, som det ofte hevdes, at reptilene er ville dyr som ikke *"hører hjemme i fangenskap"*. Dette er et argument som kommer fra organisasjoner som generelt er motstandere av ethvert hold av dyr, enten det er for hobby eller næring, til selskap, til fornøyelse eller for produksjon av melk, egg eller kjøtt.

Den populære skjeggagamen er et eksempel på et reptil som fra naturens side er svært sky, men som etter oppdrett i fangenskap gjennom generasjoner har mistet enhver frykt for mennesker. Foto: Svein A. Fosså

Artene på den norske positivlisten er valgt ut fordi de er tilgjengelig fra oppdrett i fangenskap. De fleste har blitt oppdrettet gjennom mangfoldige generasjoner, som har medført at både utseende og atferd har endret seg betydelig fra deres ville opphav. Den populære skjeggagamen, *Pogona vitticeps*, er et godt eksempel. I vill tilstand, i Australia, er disse svært sky og rømmer så fort de ser et menneske. Bestandene som nå lever i fangenskap regnes som de kanskje aller mest kontaktsøkende reptiler overhodet.

Smugling og illegalt hold

Representantforslaget viser til Veterinærinstituttets uttalelse om at de mener det ikke *"vil bli færre ulovlige reptiler etter legali-*

seringen", fordi smugling og ulovlig hold av andre arter vil fortsette som før.

Rent bortsett fra at dette er en ren spekulasjon, kan man undre seg om hvorvidt det er et relevant argument for å gjeninnføre et forbud mot arter som er anbefalt av en lang rekke faglige instanser fordi de

- 1) er velegnede for privat hold,
- 2) kan handles med og holdes uten fare for naturen og ville populasjoner av de samme artene, og
- 3) ikke representerer noen sannsynlig fare for verken dyreeieren eller for andre mennesker.

Vi har dessverre sett en del tilfeller av smugling etter at totalforbudet ble opphevet; også av arter som er tillatt å innføre. Dette kan skyldes at folk ikke kjenner eller forstår det kompliserte norske regelverket godt nok, men det er nok mest sannsynlig et resultat av menneskelig opportuniste i et forsøk på å spare penger. Det smugles da vitterlig også andre varer inn til landet for å spare eller tjene penger; det være seg kjøttvarer, alkohol, tobakk eller til og med levende hunder.

NZB ser gjerne at man benytter seg av lovens strengeste straffer ved illegal innførsel av reptiler, men vil ha oss frabedt at noen menneskers lovbrudd skal føre til at lovlydige mennesker, som tålmodig har ventet i kanskje 40 år på å få holde reptiler, straffes ved at de igjen fratas et positivt og godt dyrehold.

Levende fôrdyr

Et videre argument fra Representantforslaget går på bruken av fôrdyr. Levendefôring er forbudt etter dyrevelferdsloven § 14, men det er totalt feil når representantforslaget påstår at det *"ikke [er] uvanlig at det skjer"*.

Artene som nå har blitt tillatt er valgt ut blant annet fordi de enten kun spiser insekter og grøntfôr hhv. at de erfaringsmessig er svært lette å få til å ta død føde. Slangene som i naturen lever av gnagere, som mus og rotter,

aksepterer som regel helt problemfritt å spise døde dyr som er varmet opp til kroppstemperatur. Dermed kan de enkelt føres med døde dyr som kjøpes som frossenvare i zoobutikker. Hygienisk pakket som en hvilken som helst annen kjøttvare. Å gi disse slangene levende dyr som mat er ikke bare forbudt og uetisk, men representerer også en betydelig fare for at slangen selv blir skadet av dyret som kjemper for sitt liv.

Selvsagt forekommer det at skruppelløse mennesker likevel forsøker å tøffe seg med å føre med levende dyr (for deretter å skryte av det i videoer på YouTube), men det gjorde de da faktisk også mens reptilhold var forbudt. Vanlig er det ikke. Politikere bør være mer opptatt av å straffe dem som bryter loven enn å gjeninnføre et forbud som all erfaring så langt tilsier at var grunnløst (og dessuten virket mot sin hensikt).

De frosne gnagerne som nå tilbys fra nær 80 % av norske zoobutikker kommer fra oppdrettsanlegg innenfor EU, spesifikt for produksjon av fôrdyr, og er underlagt kvalitets- og helsekontroll. Oss bekjent er det svært få norske reptilholdere som selv oppdretter dyr til fôr.

Nær 80 % av norske zoobutikker tilbyr nå kundene frosne mus og rotter i ulike størrelser for bruk som fôr til kjøttetende reptiler. Foto: NZB – Espen Fjeldstad/Liv Nilsen.

Vi merker oss at Representantforslaget fremholder at det også *”reiser etiske betenkeligheter å masseprodusere dyr som*

kun skal brukes til fôr for hobbydyr og ikke har noen verdi ut over dette”. Det er et passende innspill til en generell etisk debatt om menneskelig forbruk, som går langt utover hold av reptiler og oppdrett av mus og rotter. Vi synes i det minste at det er svært søkt å bruke dette som argument mot reptilhold uten at man samtidig tar det moderne samfunnets industrielle fôr- og matproduksjon opp til en bred etisk debatt. Dersom den debatten kommer, blir vi gjerne med på den. Vi ser at en slik debatt vil berøre alt hold og føring av dyr så vel som hva vi mennesker selv spiser og forbruker, men vi vil ha oss frabedt at et lite nisjeforbruk som reptilholdet ofres på et slags etikkens offeralter.

Frykt og fare

Her er vi kanskje ved sakens kjerne. De fleste politikere som har uttalt seg mot reptilhold, enten de kommer fra KrF, som forslagsstillerne, eller fra Senterpartiet, som også har holdt fanen høyt hevet i kampen mot reptiler, har vært ivrige etter å påpeke hvor skumle og ekle disse dyrene er.

Reptilfrykt er dessverre en realitet for mange mennesker, men det er også frykt mot f.eks. edderkopper, hunder og hester for dem det angår. Skal vi forby alt vi ikke liker, når frykten beviselig er ulogisk og irrasjonell? Farlige reptiler har ikke blitt tillatt i Norge. Ikke en eneste av de artene som nå har blitt tillatt er tilnærmelsesvis så farlige for et menneske som hva en katt, en hund eller en hest kan være.

Et studium av skader på mennesker forårsaket av dyr i Tyskland i 2015¹² viser at, av 853 registrerte tilfeller av ikke-dødelig personskade, var 3 (tre) tilfeller forårsaket av reptiler (*”Exoten”*). Til sammenligning var 524 tilfeller forårsaket av hund, 254 tilfeller av hest, 51 tilfeller av katt, og 21 tilfeller av produksjonsdyr.

¹² Bergmann, Marco, 2016: *Studie über Vorfälle mit Gefahrtieren, exotischen Wild- und Zuchttieren sowie domestizierten Heim- und Nutztieren in der medialen Berichterstattung des Jahres 2015* (Gefahrtierstudie 2015).

I Tyskland var det i 2015 24 dødsfall forårsaket av hest, fire av hund, tre av produksjonsdyr og ett av katt. Ingen dødsfall og bare tre (3) skadetilfeller forårsaket av reptiler ble rapportert samme år. Omgang med dyr medfører alltid en viss risiko, men ingenting tyder på at reptiler er spesielt farlige. Foto av to antatt helt uskyldige hester: Svein A. Fosså.

Samme år var det, i følge samme studium, 24 dødsfall forårsaket av skader fra dyr. Av disse var 16 forårsaket av hest, 4 av hund, 3 av produksjonsdyr, og 1 tilfelle av katt. Det var ingen tilfeller av dødsfall forårsaket av reptiler.

De reptilinteresserte har åpenbart behov for å bedrive mer informasjonsarbeid rettet mot folk flest, for å fortelle om hvor relativt ufarlige de dyrene som nå har blitt tillatt i Norge er, men å hevde at reptilhold utgjør en fare for andre mennesker, slik det gjøres blant annet fra dyrerettighetsorganisasjonene og Folkehelseinstituttet, er en grov overdrivelse eller i beste fall en misforståelse.

Avvisning av forslaget

Vi anser at Representantforslaget om gjeninnføring av forbudet mot reptilhold er basert på misforståelser og grunnløse påstander. Denne dyregruppen er svært velegnede som hobbydyr. For mange mennesker er reptiler langt bedre egnet enn f.eks. hund og katt, både ut fra dyrets og menneskets behov.

Irrasjonell frykt eller fobier hos noen mennesker kan kanskje brukes som en unnskyldning for å gjeninnføre forbudet, men vi vil få et merkelig samfunn om alt som noen mennesker måtte være redde for gjøres ulovlig. Den eneste andre grunnen for å støtte et totalforbud mot reptilhold måtte være at man ser det som et skritt på veien til å avskaffe

alt dyrehold i samfunnet, slik de norske og internasjonale dyrerettighetsorganisasjonene gjør det.

På vegne av våre medlemmer og de flere tusener av reptilinteresserte hobbydyrholdere, som har investert penger, tid, og kjærlighet i hhv. en legitim næringsvei og en sunn og lærerik hobby, ber vi Stortinget om å avise forslaget.

Vi ser ingen fornuftige grunner for å gjeninnføre forbudet mot en dyregruppe som er svært velegnede for privat hold, og for mange mennesker langt bedre egnet enn f.eks. hund og katt, både ut fra dyrets og menneskets behov. Foto: Svein A. Fosså.

Reptilholdet i Norge er i positiv utvikling, og så langt har vi ikke sett noen indikasjoner på at verken dyrevelferd eller folkehelse lider som følge av at dette populære dyreholdet har blitt lovlig. Det ser vi heller ikke i andre europeiske land hvor reptilholdet har vært lovlig og nær uregulert i alle de årene vi har hatt et forbud.

NZB

**Norges
Zoohandlers
Bransjeforening**

Fladefjell 15
4878 Grimstad

NZBs generalsekretær Svein A. Fosså holder en tigerpyton (som fortsatt er forbudt i Norge). Den ble lånt for anledningen fra Ron Lilley, "slangemannen på Bali", som har viet sitt liv til å lære barn og voksne på tropeøya respekt og forståelse for de ville slangene, fremfor redsel, hat og mordlyst. Dyreinteresse har ofte positive effekter langt utenfor dyreholdernes egne rekker!